

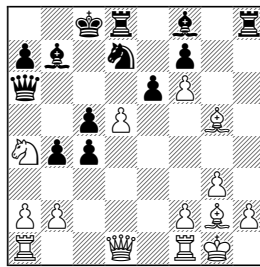
Avausteorian ytimessä: Botvinnik-slaavilainen – osa 3/3

Jussi Tella (Suomen Shakki 4/2000)

Artikkelin viimeissä osassa tutustumme erääseen terävään varianttiin, joka joutui 1990-luvun loppupuolella valtavan avausteoreettisen väittelyn kohteeksi. Koska suomalaispelejäkin kertyi useita, lienee kohtuullista esitellä avausta tarkemmin myös Suomen Shakin sivuilla.

Erään variantin tarina

Käsittelen asemaa siirtojen **1. d4 d5 2. c4 c6 3. Rc3 Rf6 4. Rf3 e6 5. Lg5 dxc4 6. e4 b5 7. e5 h6 8. Lh4 g5 9. Rxc4 hxc4 10. Lxc4 Rbd7 11. exf6 Lb7 12. g3 c5 13. d5 Db6 14. Lg2 0-0-0 15. 0-0 b4 16. Ra4 Da6** jälkeen.

Siirtoa 16...Db5 pidettiin koko Botvinnik-slaavilaisen pääjatkona kauan, mutta valkean alettua harrastaa D-uhrauksia vähän joka suunnalla (joko 17. a3 Rb8 18. axb4 cxb4 19. Dd4 Rc6 20. dxc6! tai 17...exd5 18. axb4 cxb4 19. Le3 Rc5 20. Dg4 Td7 21. Dg7!) siirto joutui huonoon maineeseen – huolimatta siitä että molemmat em. uhraukset ovat kaikkea muuta kuin loppuunkäsiteltyjä. Niinpä musta alkoi kokeilla uusia ideoita ja uudelleenarvioida vanhoja pelejä.

Siirto 16...Da6 tuomittiin 1980-luvun alussa täysin. Arvio perustui virheelliseen näkemykseen siitä, että mustan on pakko vastata D-sivustan avaamiseen pyrkivään 17. a3:een sulkemalla sivusta siirrolla 17...b3. Tämä siirto kuitenkin johtaa hengettömään asemaan, jossa mustan D-sivustan sotilasmassa jää täysin etenemiskyvyttömäksi, ja valkean etu on kiistaton.

Vaiser, A - Westerinen, H [D44]

Sotshi, 1981

Suomalaispeli 1980-luvun alun teoreettisen tilanteen osoitukseksi - ajalta ennen dynamiikan keksimistä.

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Rc3 Rf6 4.Rf3 e6 5.Lg5 dxc4 6.e4 b5 7.e5 h6 8.Lh4 g5 9.Rxc4 hxc4 10.Lxc4 Rbd7 11.exf6 Lb7 12.g3 c5 13.d5 Db6 14.Lg2 0-0-0 15.0-0 b4 16.Ra4 Da6 17.a3 b3?

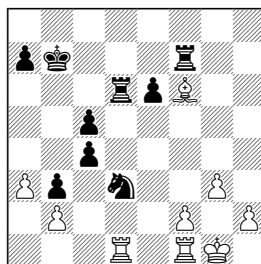
7...b3 on kammottava siirto, sillä mustan daamisivusta menettää kaiken voimansa. Eihän sotilasläpimurtoihin jää enää mitään mahdollisuuksia.

18.Rc3 Re5

18...Rb6 ei ole yhtään parempi: 19.Dg4 Rxd5 20.Rxd5 Lxd5 21.Lxd5 Txd5 22.Tad1 Td3 23.De4 Kd7 24.Td2 Th5 25.h4 Txd2 26.Lxd2 Td5 27.Lc3 Ld6 28.Te1 Lf8 29.g4 Td3 30.Da8 Ld6 31.Dg8 Txc3 32.Dxf7+ Kc6 33.De8+ Kc7

34.bxc3 b2 35.Df7+ Kc6 36.Dxe6 Dxa3 37.f7 Dxc3 38.Dxd6+ Kxd6 39.f8D+ Kc6 40.Te6+ Kb5 41.Db8+ 1-0, Razuvaev-Vaiser, Neuvostoliitto 1981.

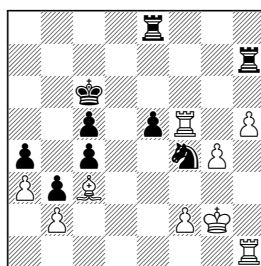
19.De2 Rd3 20.dxe6 Dxe6 21.Lxb7+ Kxb7 22.Dxe6 fxe6 23.Tad1 Ld6 24.f7 Td7 25.Lf6 Tf8 26.Re4 Txf7 27.Rxd6+ Txd6

28.Lc3!

28.Lc3 vakiinnuttaa valkean asemallisen edun tyylikkäästi.

28...e5 29.Td2 Kc6 30.Te2 Td5 31.Kg2 Kb5 32.h4 Th7 33.Te3 Td8 34.Tf3 a5 35.Tf6 a4 36.Th1 Tg8 37.Kf3 Td8 38.Kg2 Tg8 39.Kh3 Td8 40.Tf5 Tdh8 41.Kg2 Te8 42.h5 Kc6 43.g4 Rf4+

44.Txf4!

44.Txf4 on mainio esimerkki kevyen upseerin suuremmasta arvosta torniin verrattuna asemassa, jossa molemmilla on vapaasotilaita.

44...exf4 45.Kf3 Tg8 46.Kxf4 Kd5 47.f3 Tf8+ 48.Kg3 Ke6 49.Te1+ Kf7 50.Te5 Tc8 51.Kh4 Kg8 52.Tg5+ Kf8 53.f4 Tc6 54.Td5 Te7 55.g5 Te3 56.h6 Txc3 57.bxc3 Kf7 58.Td8 Kg6 59.Kg4

1-0

Latvialaisessa Botvinnik-koulussa (johtohahmonaan Aleksei Shirov ja Aleksander Shabalov, mutta myös Daniel Fridmanin ja Vladimir Bagirovin pelejä kannattaa etsiä) huomattiin ensimmäisenä dynaaminen tapa käsitellä D-sivustan sotilaita. Vaikka kantapelissä musta häviääkin, teki uusi siirto läpimurron.

Ivantshuk,V - Shirov,A [D44]

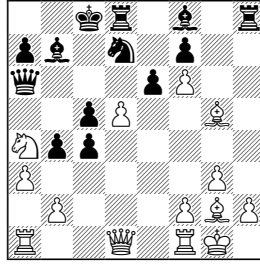
Novgorod, 1994

Latvialaisen koulukunnan kehittämän Da6-ideologian kantapeli.

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Rc3 Rf6 4.Rf3 e6 5.Lg5 dxc4 6.e4 b5 7.e5 h6 8.Lh4 g5 9.Rxg5 hxg5 10.Lxg5 Rbd7 11.exf6 Lb7 12.g3 c5 13.d5 Db6 14.Lg2 0-0-0 15.0-0 b4 16.Ra4 Da6

16...Db5 oli huonossa maineessa, joten musta etsi uusia vaihtoehtoja.

17.a3

17...Lxd5!

17...Lxd5 oli mullistava uutuus, joka avasi kokonaan uuden teoreettisen keskustelun.

18.Lxd5

18.axb4 ei tarjoa etua valkealle: 18...Lxg2 19.Kxg2 cxb4 (19...Dc6+!?) 20.De2 Db5 21.Tfd1 Re5 22.Rb6+ Dxb6 23.Txd8+ Dxd8 24.Dxe5 Dd5+ 25.Dxd5 exd5 26.Txa7 d4 27.Lf4 c3 28.Tc7+ Kd8 29.Tc4 cxb2 30.Txd4+ Kc8 31.Td1 Lh6 32.Lxh6 Txh6 33.Tb1 Txf6 34.Txb2 Tb6 35.Kf3 Kd7 36.h4 Kd6 37.g4 Ke5 38.Tb3 Tb8 39.Ke3 f5 40.f3 fxc4 41.fxc4 Tb7 42.Kf3 Tb8 43.Kg3 Tb7 44.Te3+ Kd5 45.h5 b3 46.Te1 b2 47.Tb1 Ke5 48.h6 0.5-0.5, Nikolic-Timman, Rotterdam 1998.

18...Re5 19.axb4

19.Rxc5 on mustalle hyvä sivuvariantti: 19...Lxc5 20.axb4 Lxf2+ 21.Txf2 Txd5 22.Dc1 (22.Txa6 Txd1+ 23.Kg2 Rg4 24.h4 Rxf2 25.Kxf2 Kb7 26.b5 Td5 27.Le3 Ta8 28.Ta5 Tf5+ 29.Kg2 Te5 30.Kf3 Tf5+ 31.Ke2 Txf6 32.g4 Tg6 33.g5 f6 34.Ta4 fxc5 35.hxc5 a6 36.bxa6+ Txa6 37.Txc4 Ta5 38.Kf3 Taxg5 39.Lxg5 Txc5 0.5-0.5, Granda-Tshernin, Villarobledo 1997) 22...Dc6 23.Tf4 Td3 24.Ta3 Thd8 25.Txd3 Txd3 26.Dc2 Dd5 27.Tf1 Rf3+ 28.Txf3 Dxf3 29.Ld2 De2 30.Dxc4+ Kd8 31.Df4 Dd1+ 32.Kg2 Dxd2+ 0-1, Issakainen-Van Linde, Helsinki 1996.

19...Txd5 20.De2 cxb4 21.Rc3 Dc6 22.Rxd5 Dxd5 23.f3 Lc5+

23...Rd3 pelattiin variantin toistaiseksi viimeisessä supersuurmestaripeleissä: 24.h4 b3! (24...Kb7 25.Kg2 Lc5 26.Tfd1 b3 27.Ta5 Dd4 28.Tb5+ Kc6 29.Txb3 Df2+ 30.Dxf2 Rxf2 31.Tc1 cxb3 32.Le3 Rd3 33.Tc3 Td8 34.h5 Kb5 35.Txb3+ Lb4 36.Ld2 Kc4 37.Txb4+ Rxb4 38.Lxb4 Kxb4 Normaalisti tornia vähemmällä luovutetaan, Botvinnik-slaavilaisessa peli vasta alkaa... 39.g4 Th8 40.Kg3 Th6 41.f4 Kb3 42.Kh4 Kxb2 43.g5 Th8 44.Kg4 Tf8 45.f5 exf5+ 46.Kxf5 a5 47.g6 a4 48.g7 Tb8 49.h6 a3 50.h7 a2 51.h8D Tb5+ 52.Ke4 a1D 53.Dh2+ Kb3 54.Dg3+ Ka4 55.g8D Philidor sotilainen hymyilee... 55...Db1+ 56.Kf3 Tb3+ 57.Kg2 De4+ 58.Kh2 Tb2+ 59.Kh3 Dh1+ 60.Kg4 Tb4+ 61.Kg5 Dc1+ 62.Kh5 Dh1+ 63.Kg5 Dc1+ 64.Kh5 Dh1+ 65.Kg5 Dc1+ 66.Kh5 0.5-0.5, Tella-Van Wely, ICS 1994 - tällainen shakkiserverissä pelattu hassuttelu ansaitsee julkaisun, vaikkei virallinen peli olekaan) 25.Kg2 Kb7 26.Ta4 Lb4 27.Ld2 Lc5 28.Le3 Tg8 29.Lg5 Dd4 30.Tb1 Kc6 31.Dd2 Lb6 32.Kh3 e5 33.Le3 Dxe3 34.Txc4+ Kd5 35.Dxe3 Lxe3 36.Tc3 e4 37.Ta1 Ke5 38.Ta5+ Kxf6 39.fxe4 Rf2+ 40.Kg2 Rg4 41.Tc6+ Kg7 42.Kf3 Kh7 43.Tc7 Lb6 44.Th5+ Rh6 45.Tc6 Tg6 46.Txc6 fxc6 47.Tb5 Kg7 48.g4 Rf7 49.e5 Rd8 50.Txb3 Re6 51.Tb4 Kf7 52.Ke4 Ke7 53.Tc4 Lf2 54.h5 gxh5 55.gxh5 Kf7 56.Kd5 Lb6 57.h6 Rc7+ 58.Txc7+ Lxc7 59.e6+

1-0, Halifman-Ivantschuk, Elista 1998.

24.Kg2

24.Le3 Rd3 25.Lxc5 Dxc5+ on toinen vaihtoehto, esimerkiksi 26.Kg2 Td8 27.Tfd1 Td5 28.b3 cxb3! 29.Td2 b2 30.Tad1 Db5 epäselvin asemin, Efremov-

Jasinski, Moskova 1995.

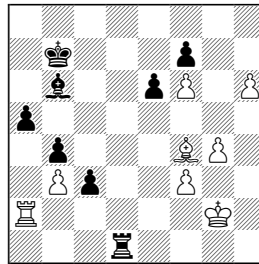
24...Rd3 25.h4 Kb7 26.Ta5

26.Tfd1!?

26...Dd4

26...Td8!?

**27.b3 Lb6 28.Ta2 c3 29.Td1 Td8 30.h5 a5 31.g4 Rf4+ 32.Lxf4 Dxd1
33.Dxd1 Txd1 34.h6**

34...Ka6?

34...e5 35.h7 Td8 36.Lxe5 Th8 ja musta pääsee pelaamaan voittoa eliminoituaan valkean pahimman sotilaan.

35.g5 Td8 36.Kf1!

Kuningas pysäyttää tehokkaasti sotilaita, toisin kuin esimerkiksi torni.

**36...Ld4 37.Ke2 e5 38.Le3 Kb5 39.h7 Th8 40.Lxd4 exd4 41.g6 fxc6
42.f7 Kc6 43.Kd3 Kd7 44.Te2 a4 45.Te8 axb3 46.Txh8 b2 47.Td8+**

1-0

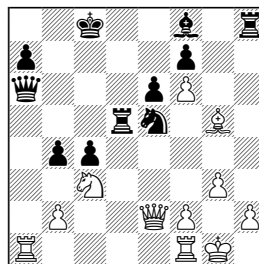
Myös Hollannissa Botvinnik-slaavilainen löysi kannattajia. Nuoret lupaukset Loek Van Wely ja Jeroen Piket syventyivät asemaan, ja keksivät vaihtoehdon Shirovin käyttämälle laadunuhraukselle. Taas kantapelissä kävi huonosti, mutta uusi siirto kantautui aina Suomeen asti.

Korchnoi,V - Piket,J [D44]

Horgen, 1995

Tämä peli esittelee hollantilaisen koulukunnan parhaita myrkkijä.

**1.d4 d5 2.c4 c6 3.Rf3 Rf6 4.Rc3 e6 5.Lg5 dxc4 6.e4 b5 7.e5 h6 8.Lh4
g5 9.Rxg5 hxg5 10.Lxg5 Rbd7 11.exf6 Lb7 12.g3 c5 13.d5 Db6 14.Lg2
0-0-0 15.0-0 b4 16.Ra4 Da6 17.a3 Lxd5 18.Lxd5 Re5 19.axb4 Txd5
20.De2 cxb4 21.Rc3**

21...Ta5!

21...Ta5 tuli tämän pelin myötä varteenotettavaksi vaihtoehdoksi.

22.Txa5 Dxa5 23.Re4 Rd3 24.b3 De5

24...Df5!?

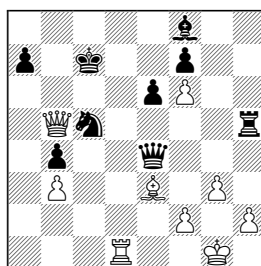
25.Td1!

25.Tc1? Rxc1 26.Dxc4+ Dc7 27.Dxc1 Dxc1+ 28.Lxc1 a5 29.g4 Kd7 30.Kg2 Ld6 31.f4 Tc8 32.Le3 a4 33.Rxd6 Kxd6 34.bxa4 0-1, Lutz-Piket, Köln TV-ottelu 1994 - "Korston" siirto käynnistää vahvan hyökkäyksen mustan avoin kuningasasemaa kohti.

25...Rc5

25...Db2 26.De3 Dxb3 27.Ta1 valkean hyökkäyksiin ehdotti Korchnoi vuonna 1994, arvio mistä olen hänelle mitä suurimmassa määrin kiitollinen.

26.Dxc4 Dxe4 27.Db5 Kc7 28.Le3 Th5

28...Dc6 29.Lf4+ voittaa materiaalia - ansa jonka olen päässyt pelaamaan valkeilla useammin kuin kerran.

29.De8! Td5 30.Ta1 Td8 31.Dxf7+ Kc6 32.Dxa7 Dc2 33.h4 Dxb3

33...Td1+ 34.Txd1 Dxd1+ 35.Kh2 Dd8 epäselvin asemin.

34.Kh2 Ld6

34...Dd5 35.Tc1 Kb5 36.Ta1 Kc6 tasapelein.

35.Tc1 Dd5 36.Da4+ Kc7 37.Dxb4 Kc6 38.Da4+ Kc7 39.Db5 Th8 40.Txc5+ Lxc5 41.Dxc5+

1-0

Ennen kuin pääsemme suomalaispeleihin, lienee syytä mainita eräs siirto, josta ei löydy juurikaan pelejä, mutta joka arvioidaan joskus näiden muuttaman pelin perusteella hyvinkin radikaalisti. Yleisesti ottaen mistään avauksesta ei pitäisi esittää arviota ennen kuin suurmestaripeleitä ovat sen vakiinnuttaneet.

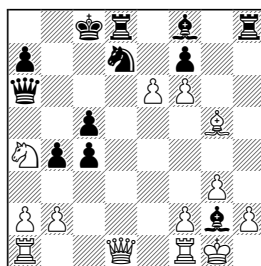
Zarkov - Shabalov,A [D44]

Fifth Harvard Cup, 1994

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Rf3 Rf6 4.Rc3 e6 5.Lg5 dxc4 6.e4 b5 7.e5 h6 8.Lh4 g5 9.Rxg5 hxg5 10.Lxg5 Rbd7 11.g3 Db6 12.exf6 c5 13.d5 Lb7 14.Lg2 0-0 15.0-0 b4 16.Ra4 Da6

16...Dd6 17.dxe6 Dxe6 saattaa johtaa samaan asemaan.

17.dxe6 Lxg2

17...Dxe6 18.Te1 Da6!? on mielenkiintoinen suomalaisuutus:

a) 18...Re5 on esiintynyt muutamassa pelissä, joista kuuluisin eli Shirov-Piket syntyi nimenomaan siirron 16...Qd6 kautta: 19.Dxd8+ on Shiroville tyypillinen siirto, ja käytännön pelissä se tehoi hyvin:

[19.Lxb7+ Kxb7 20.Dxd8 (20.De2 suosittaa Shirov kirjassaan, mutta näköjään maestrokin voi erehtyä: 20...Dh3! 21.De4+ (21.Dxe5 Dxh2+ 22.Kf1 Dh3+ 23.Ke2 Dh5+ 24.Kf1 antaa vielä tasapelin) 21...Ka6 22.Dg2 Dxd2+ 23.Kxg2 Rd3 24.Te4 Kb5 25.b3 c3! 26.Le3 Lh6 27.f4 The8 28.Kf3 Txe4 29.Kxe4 c4 30.g4 Te8+ 31.Kf3 Txe3+! 32.Kxe3 Lxf4+ 0-1, Paasikangas-Tella, SM 1997; 20...Rf3+ 21.Kg2 Dc6 ja musta tietokone uhkaa monenlaisia asioita, mutta valkea jatkaa kylmäverisesti (nimenomaan siksi että on myöskin tietokone): 22.Te8 Txd2+ 23.Kf1 Th1+ 24.Ke2 Rd4+ 25.Kd2 Txa1 26.Da8+ Ka6 27.Dxc6+ Rxc6 28.Txf8 c3+ 29.Rxc3 bxc3+ 30.Kxc3 Re5 31.f4 Tg1 32.fxe5 Txd3+ 33.Kc4 Txd5 34.Kd5 1-0, Chess Guru-Kalisto, Tietokoneiden MM-turnaus 1997;

19...Kxd8 20.Lxb7 Kc7 21.Lg2 Dd7 22.Lf4 Dxa4 23.Lxe5+ Kb6 24.Tad1 Th5 25.Td8 Txe5 26.Txe5 c3 27.bxc3 bxc3 28.Tb8+ Ka5 29.Txf8 Dd1+ 30.Lf1 Dd6 31.Tfe8 c2 32.Te1 Dd1 33.T8e7 Kb6 34.h4 c1D 35.Txd1 Dxd1 36.Txf7 c4 37.Te7 c3 38.f7 Df3 39.Tb7+ Kc5 40.Tc7+ Kd6 41.Lg2 Dd1+ 42.Kh2 Kxc7 43.f8D c2 44.Df4+ Kb6 45.Lf3 1-0, Shirov-Piket, Aruba 1995.]

b) 18...Df5?! 19.Lxb7+ Kxb7 20.Lf4 Dxf6 21.Te8! hyökkäyksen on kuuluisa jatko "vanhasta" pelistä Agzamov-Timoshenko, Pavlodar 1982 (ja löytyy teoriakirjoista myöskin siirron 16...Qd6 kautta)

19.Lxb7+ Dxb7 20.Dc2 Ld6 21.De4 Tde8 22.Dxe8+ Txe8 23.Txe8+ Kc7 24.Td1 Dc6 25.b3 Re5 mustan eduin, Pietilä-Räisä, SM-liiga 1995

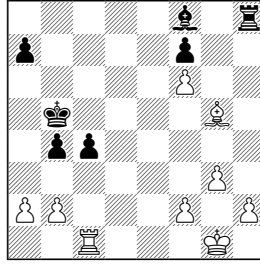
18.e7!

18.e7 on tyypillinen välisiirto monissa eri Botvinnik-variantteissa. Siirto (sen lisäksi että uhkaa suoraan tornia) sitoo mustan k-sivustan paikalleen ja säilyttää vahvan sotilaan siirron päässä korotuksesta.

18...Lxf1 19.Rxc5 Dc6 20.exd8D+ Kxd8 21.Dxd7+ Dxd7 22.Rxd7 Kxd7 23.Txf1

23.Kxf1 ei ole vaarallinen: 23...Txd2 24.Tc1 Th1+ 25.Ke2 Txc1 26.Lxc1 Ke6 27.Le3 a5 28.Ld4 Kd5 29.Ke3 a4 30.Lb6 Ke5 31.Ld4+ Kd5 32.Lb6 0.5-0.5, Bortolin-Janev, Kirjepeli 1976. Pelissä tietokoneen suunnitelmattomuus kostautuu, vaikka asema näyttää tyypilliseltä Botvinnik-loppupeliltä, jossa molemmat pääsevät etenemään sotilaillaan.

23...Kc6 24.Tc1 Kb5

**25.h4 a5 26.Kg2 a4 27.Kf3 Lc5 28.Te1 Ld4 29.Te2 b3 30.axb3 cxb3
31.g4 Kc4 32.Te4 a3 33.bxa3 b2 34.Te1 Ta8 35.Le3 Txa3 36.Tb1 Lxf6
37.h5 Ta1 38.Txb2 Lxb2 39.Ke4 Ta5 40.Lf4 f5+ 41.gxf5 Lf6 42.h6 Ta1
43.Le3 Th1 44.Lf4 Th4 45.Ke3 Kd5 46.Kf3 Kd4 47.Kg3 Ke4 48.Le3 Kxf5
49.Ld2 Lg5 50.Lxg5 Kxg5 51.h7 Txh7**

0-1

Analysoin aikoinaan Da6-muunnelman pelejä ahkerasti, mutta kului vuosia ennen kuin pääsin kokeilemaan siirtoa kunnon pelissä. Pitkään odottamastani pelistä tulikin sitten mielenkiintoinen.

Veingold,A - Tella,J [D44]

Tampere, 1997

**1.d4 d5 2.Rf3 Rf6 3.c4 c6 4.Rc3 e6 5.Lg5 dxc4 6.e4 b5 7.e5 h6 8.Lh4 g5
9.Rxg5 hxg5 10.Lxg5 Rbd7 11.g3**

11.exf6 mahdollistaa Da6-variantin, samoin kuin pelisiirto.

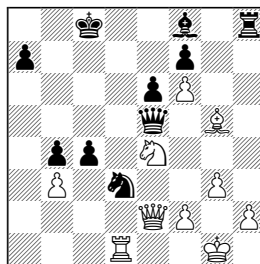
**11...Lb7 12.Lg2 Db6 13.exf6 0-0-0 14.0-0 c5 15.d5 b4 16.Ra4 Da6
17.a3 Lxd5 18.Lxd5 Re5 19.axb4 Txd5 20.De2 cxb4 21.Rc3 Ta5**

21...Dc6 on siis vaihtoehto, mutta katsoin muunnelman ensikokeilussani parhaaksi säilyttää materiaalitasapaino.

22.Txa5 Dxa5 23.Re4 Rd3 24.Td1 De5

24...b3!?

25.b3

25...Db2 26.De3

26.De3 vei valkealta todella paljon aikaa, ja siitä innostuneena aloin itse laukoa siirtoja turhan nopeasti.

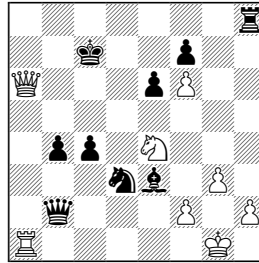
26...Dxb3 27.Ta1 Db2!?

27...Re5! havaittiin myöhemmin oikeaksi siirroksi, mutta pelisiirto sisältää myös kauniin idean.

28.Dxa7 Lc5!

28...Lc5 jättää mustan kuninkaan avoimelle laudalle, mutta uhkaa samalla mattia.

29.Da6+ Kc7 30.Le3! Ilman tätä siirtoa valkea häviäisi, nyt peli on pakottava tasapeli 30...Lxe3

31.Dxc4+?

31.Dd6+ Kb7 32.Da6+ on ikuinen shakki - pelin aikana kuvittelin valkealla olevan kaksi yhtä arvokasta tapaa tehdä se.

31...Kb8?

31...Rc5 32.Td1 Td8 voittaa.

32.Db5+ Kc7 33.Dc4+ Kb8 34.Db5+ Kc7 35.Dc4+

1/2-1/2

Teorian kehitys jatkui nopeasti, heti Veingold-pelin jälkeen. Tai tarkemmin sanottuna jo pelin aikana, kun sekä Joose Norri että Tapani Sammalvuoto huomasi parannuksen pelaamalleni siirrolle. Pelin aikana luulin heidän ehdotuksensa johtavan vain pienetuiiseen loppupeliin, mutta analyysit osoittivat sen todella arvokkaaksi ideaksi. Mutta taas kului vuosi, piinaavan jännityksen kourissa odotellen sitä milloin joku muu keksii saman uutuuden. Talvella 1998 onni kuitenkin potkaisi.

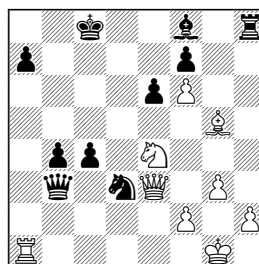
Rogozenko,D - Tella,J [D44]

Cappelle la Grande, 1998

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Rf3 Rf6 4.Rc3 e6 5.Lg5 dxc4 6.e4 b5 7.e5 h6 8.Lh4 g5 9.Rxg5 hxg5 10.Lxg5 Rbd7 11.g3 Lb7 12.Lg2 Db6 13.exf6 0-0-0 14.0-0 c5 15.d5 b4 16.Ra4 Da6 17.a3 Lxd5 18.Lxd5 Re5 19.axb4 Txd5 20.De2 cxb4 21.Rc3 Ta5 22.Txa5 Dxa5 23.Re4 Rd3 24.b3 De5 25.Td1 Db2 26.De3

26.Df1 Re5 (26...Dxb3? 27.Rd2 Dc2 28.Rxc4 oli valkean idea) 27.bxc4 Dc2 28.Rd2 Lc5 mustan eduin.

26...Dxb3 27.Ta1

27...Re5!

27...Re5 siirron tekeminen oli nautinto.

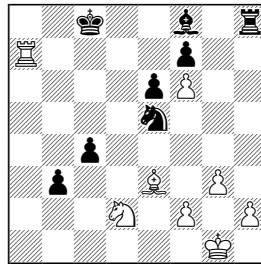
28.Rd2

28.Dxa7 Rf3+ 29.Kf1 Dd3+ 30.Kg2 Txx2#

28...Dxe3 29.Lxe3 b3!

29...c3 30.Rb3 johtaa opettavaiseen asemaan: kuinka musta saa sotilaansa liikkeelle? Pelissä kieltäydyn pohtimasta moisia epäoleellisuuksia.

30.Txa7

30...Lb4!

30...b2 näyttää myös voittavan, mutta ainahan uhraussiirto pitää tehdä. Tässä (vasta tässä) valkea mietti tunnin, ja pelin jälkeen hän totesi että mitään ei ole tehtävissä.

31.Ta8+ Kb7 32.Ta7+ Kc6 33.Ta6+ Kd5 34.Kg2 Lxd2 35.Lxd2 Txx2+!

"Pienten sommitelmien" teoria saa jatkuvasti uusia käytännön esimerkkejä.

36.Kxx2 Rf3+ 37.Kh3 Rxd2 38.g4 b2 39.Tb6 Rb3

0-1

Tässä pelissä valmistautuminen voitti, huolimatta siitä että aamulla ennen peliä valmistelin kaikkia muita avauksia paitsi Botvinnik-slaavilaista. Pelin alkaessa totesin kuitenkin Atlantin tuulissa saamani flunssan ehtineen jo niin pitkällä, että jos haluan voittaa, peli ei saa kestää kovin kauan. Niinpä päädyin pelaamaan vanhaa tuttua slaavilaista. Se, että peli päättyi Informatorin 6. parhaaksi uutuudeksi, vaikuttaa tässä valossa lähinnä suurelta sattumalta.

Tämä peli sai aikaan liikettä monilla tahoilla, lähinnä Botvinnikia valkeilla pelaavien pelaajien joukossa. Elokuussa 1999 sain tilaisuuden testata yhtä parannusyritystä Tukholman kv-turnauksen viimeisellä kierroksella (nykyisin Botvinnikia pelataan pelkästään turnausten viimeisillä kierroksilla – vrt. Suomen Shakki 10/1999, s. 293). Pelistä voisi todeta sen verran, että edes "täydellinen" avaustietämys ei takaa voittoa, jos ajatuksia sumentaa kahden viikon intensiivinen shakkiputki.

Ahlander,B - Tella,J [D44]

Tukholma, 1999

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Rc3 Rf6 4.Rf3 e6 5.Lg5 dxc4 6.e4 b5 7.e5 h6 8.Lh4 g5 9.Rxxg5 hxxg5 10.Lxxg5 Rbd7 11.exf6 Lb7 12.g3 c5 13.d5 Db6 14.Lg2 0-0-0 15.0-0 b4 16.Ra4 Da6 17.a3 Lxd5 18.Lxd5 Re5 19.axb4 Txd5 20.De2 cxb4 21.Rc3 Ta5 22.Txa5 Dxa5 23.Re4 Rd3 24.b3 De5 25.Td1 Db2 26.Rd2!

26.Df3 on siirto, joka pelattiin kerran, mutta jota ei tulla näkemään uudestaan:
 26...Re5 27.Dg2 Dxb3 (27...De2 voittaa) 28.Rc3 bxc3 (28...Ld6 29.Txd6 Dxc3
 30.Da8+ Kc7 31.Dxh8 Kxd6 32.Dd8+ Kc6 33.Da8+ Kb5 34.Db7+ Ka4
 35.Dxa7+ Kb3 on myös mustalle hyvä) 29.Da8+ Kc7 30.Dxa7+ Kc8 (30...Kc6
 31.Da6+ Db6 32.Dc8+ Dc7 33.De8+ on liian vaarallista) 31.Da8+ Kc7
 32.Da7+ Kc8 33.Da8+ 0.5-0.5, Wunnink-Van Linde, Hollanti 1998.

26...Lc5!

26...Dc2 27.Df3 (27.bxc4 Rxf2 voittaa) 27...Lc5 28.Tf1 c3 29.Dc6+ valkean eduin.

27.Le3!

27.Tf1 Td8 28.Df3 cxb3 29.Dc6+ Kb8 30.Re4 Dc2 mustan eduin.

27...Dc2!

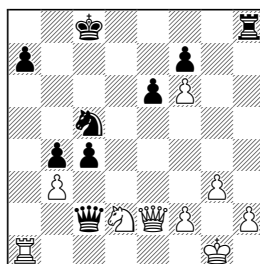
27...c3 28.Dxd3 c2 29.Rc4 valkean eduin.

28.Lxc5

28.Ta1!?

28.bxc4!?

28...Rxc5 29.Ta1 Diagram

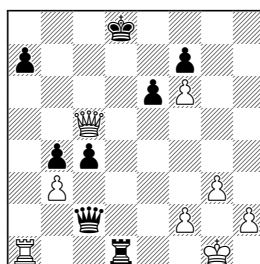
29...Td8!

29...cxb3 30.Txa7 b2 31.De5 b1D+ 32.Rxb1 Dxb1+ 33.Kg2 De4+ 34.Dxe4
 Rxe4 35.Ta8+ Kb7 36.Txh8 b3 37.Th5 Kc6 38.Th8 Kb7 tasapelein.

30.Df3 Txd2 31.Dc6+!

31.Da8+ Kc7 32.Txa7+ Kd6 ja musta kuningas karkaa.

31...Kd8 32.Dxc5 Td1+

33.Kg2! De4+ 34.f3!

34.Kh3 Txa1 35.Df8+ Kc7 36.Dxf7+ Kb6 37.De7 cxb3 mustan voittavin eduin.

34...Dc2+ 35.Kh3 Dh7+ 36.Kg2 Td2+ 37.Kf1 Dd3+ 38.Kg1 Dd4+ 39.Dxd4+ Txd4 40.bxc4 b3! 41.Kf2

41.Tb1 Td3 42.Kf2 a5 43.Ke2 Tc3 44.Ta1 b2 mustan eduin.

41...b2 42.Tb1 Td2+ 43.Ke3 Txh2 44.Kd4 Tf2?

44...Tg2! mustan selvin eduin - joskus on hiukan vaikea alkaa pelaamaan tuntikausia kierroksen alkamisen jälkeen.

45.g4 Kc7 46.g5! Txf3

46...a5 47.g6 fxc6 48.Ke3 ei kelpaa mustalle, ja siitä harmistuneena päätin pakotta tasapelin ilman enempiä jännitysmomenteja.

47.Txb2 Tf4+ 48.Kc3 Tf5 49.Tb5 Txb5 50.cxb5 Kd6 51.Kd4 e5+ 52.Ke3 Kd7 53.Kf3 Kd6 54.Ke3

54.Kg3 Ke6 55.Kg4 e4 56.Kf4 e3 57.Kxe3 Kf5 58.Kd4 Kxg5 59.Kc5 Kxf6 60.Kc6 Ke6 61.Kb7 f5 62.Kxa7 f4 63.b6 f3 64.b7 f2 65.b8D f1D tasapelein.

54...Kd7 55.Kf3 Kd6 56.Ke3

½-½

Koska Ahlanderin uutuuus osoittautui riittämättömäksi, valkeiden työt jatkuivat. Seuraava merkittävä peli näki päivänvalonsa syksyllä 1999 Jugoslavian liigassa, ja tällä kertaa pelaajina olivat supersuurmestarit Aleksander Beljavski ja Suat Atalik. Näistä jälkimmäinen sai mitä luultavimmin idean Botvinnik-slaavilaisen pelaamiseen allekirjoittaneelta, sillä hän tarkkaili aitiopai-kalla Cappellessa kun Rogozenko sai oppitunnin. Beljavskin uutuuus osoittautui pelissä tehokkaaksi, vaikka siirto sinänsä tuntuu erittäin luonnolliselta. Siirron luonnollisuudesta kertoo myös se, että siirto keksittiin toisistaan riippumatta monilla eri tahoilla.

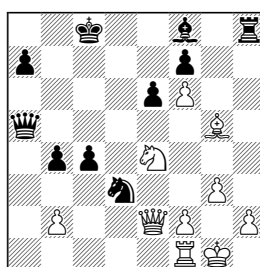
Beljavski,A - Atalik,S [D44]

Jugoslavia, 1999

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Rf3 Rf6 4.Rc3 e6 5.Lg5 dxc4 6.e4 b5

Botvinnik-variation has become the milestone of 20th century chess life - Shipov (tämän pelin kommentteissaan Club Kasparovin WWW-sivuilla).

7.e5 h6 8.Lh4 g5 9.Rxg5 hxg5 10.Lxg5 Rbd7 11.exf6 Lb7 12.g3 c5 13.d5 Db6 14.Lg2 0-0-0 15.0-0 b4 16.Ra4 Da6 17.a3 Lxd5 18.Lxd5 Re5 19.axb4 Txd5 20.De2 cxb4 21.Rc3 Ta5 22.Txa5 Dxa5 23.Re4 Rd3

23...b3!? Shipov.

24.Le3!

Uutuuus. Siirron idea on parantaa nappuloiden asemaa (Lg5 jää usein syrjään pelitapahtumista), ja lisäksi siirto uhkaa kokonaan uusilla suunnitelmilla (erityisesti Dg4 on epätavallinen mutta tehokas idea).

24...Th5?

24...Dh5 25.f3! on siis Beljavskin arvioima paras jatko, mutta arvion voi myös muotoilla toisin: (25.Dxh5 Txf3 26.Ta1 a5 mustan eduin loppupelissä) 25...a5 26.b3 (26.Ta1 De5! epäselvin asemin) 26...a4! epäselvin asemin. "Epäselvin

asemin" tarkoittaa tässä sitä, että tarvitaan uusia pelejä lopullisen arvion muodostamiseksi.

25.Lxa7

25.b3!?;

25.Dg4!?

25...Td5

25...Th8! oli mustan paras siirto, mutta tätä kommenttia ei pidä näyttää Atalille joka epäilemättä oli ylpeä edellisestä siirrostaan.

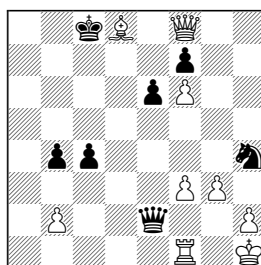
26.Le3 Da2 27.Dg4!

Kuningatar hyökkää mustan heikon kuningassivustan kimppuun, nauraen samalla mustan tornille.

27...Re5 28.Dg8 Td8 29.Lb6 Da8

29...Te8 30.Rd6+ voittaen.

30.Lxd8 Dxe4 31.Dxf8 Rf3+ 32.Kh1 Rh4+ 33.f3 De2

34.La5+! Kb7 35.Dxb4+ Ka8 36.Df8+ Kb7 37.De7+ Ka6 38.Dd6+

38.Dd6+ Kb7 39.Dd7+ Ka8 40.Dc6+ Ka7 41.Lb6+ Kb8 42.Dc7+ Ka8 43.Da7#

1-0

Variantin tulevaisuus

Kaiken tämän jälkeen herää kysymys, milloin Da6-muunnelmaa pelataan Botvinnik-slaavilaisessa seuraavan kerran? Kieltämättä joudun toteamaan, että Beljavskin parannus osoittautui melkoiseksi takaiskuksi mustilla Botvinnikia puolustaville pelaajille. Olen kuitenkin sitä mieltä, että väitteet Botvinnik-slaavilaisen kuolemasta ovat vahvasti liioteltuja. Ensinnäkin jos Beljavskin uutuu osoittautuu voittavaksi, niin musta voi kokeilla jotain sivumuunnelmia. Toisaalta edes Beljavskin siirron arvoa ei vielä ole lopullisesti osoitettu. Kieltämättä kaikissa shakkijulkaisuissa toistetaan Beljavskin esittämä kommentti (24...Dh5 25. f3 valkean eduin), mutta ei olisi ihme vaikka joku Botvinnik-fanaatikko ei uskoisi tätä väitettä, ja jatkaisi variantin pelaamista. Ja lopuksi: kuoleeko mikään avaus ikinä lopullisesti? Verrattuna esimerkiksi muuan herra Basmanin avausoppeihin, on Botvinnik-slaavilainen kuitenkin asemallisesti perusteltu ja jopa konservatiivinen avaus. Ja vaikka joku avaus teoreettisesti kumottaisiinkin, niin aina löytyy sellaisia pelaajia, jotka laudan ääressä eivät tätä kumousta pysty osoittamaan.

Lähiaikoina kannattaa jatkaa Botvinnik-koulujen seuraamista. Latvian koulu hajaantui ympäri maailman, ja muunnelman kannattajien harmiksi Shirov

lopetti sen pelaamisen (toivottavasti vain väliaikaisesti). Hollantilaisista Piket jatkaa aina silloin tällöin slaavilaisen pelaamista, mutta hänen analyysikapasiteettinsa ei ainakaan tähän asti ole vakuuttanut. Uusista fanaatikoista erityisesti Pietarin Sergei Ivanov sen sijaan vaikuttaa mielenkiintoiselta – hän tuntuu pelaavan slaavilaista useammin kuin aina (itsekin sain häntä vastaan hyvän aseman Espanjassa 1997 koptoimalla siirrot suoraan Informatorista hänen vanhasta pelistään). Kenties myös FIDE:n maailmanmestari Aleksander Halifmanilta voi odottaa pelejä, onhan hän onnistunut voittamaan Ivantshukinkin Botvinnik-muunnelmassa.

Lopuksi

Päästyään tähän asti lukija mitä luultavimmin kysyy, miksi pelata Botvinnik-slaavilaista? Miksi käyttää aikaa tällaisen avausteorian opetteluun ja miksi nähdä niin paljon vaivaa? Haluaisin omasta kokemuksestani vastata muutamalla ajatuksella. Kun Botvinnik-slaavilaisen mielettömiä jatkoja tutkii aikansa, niin koko shakkipeli alkaa näyttää erilaiselta. Tavallisemmat avaukset, niiden strategiset ideat ja yleensäkin avausten tutkiminen alkaa tuntua helpolta. Myös taktiikka ja taktisten jatkosten arviointi muuttuu vaivattomaksi – jopa pelin aikana laudan ääressä. Ja Botvinnik-slaavilainen, kuten mikä tahansa muu terävä avaus, on parasta materiaalia nuorelle pelaajalle, sillä avausteorian kautta löytyvät useimmat shakin lainalaisuudet. Ja säästin viimeksi parhaan perusteen, joka sopii tämän artikkelin lopetuksiksi: Botvinnik-slaavilainen on hauskaa!